

# Nagyváradai Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANO

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda  
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BÉLA

## Két újabb százaléjest keresünk!

**Aki megállalja a 0989 B2749 vagy a 0529 W2294  
esetleg a 0307 K4007 számú  
százlejes bankjegyeket, — jelentkezzék!**

**Ötszáz lejt adunk mindegyikért!**

*Tudósítás a 3-ik oldalon*

## Kinos incidens a csernovici országos ügyvédkongresszuson

**Bacaloglu ügyvéd támadása Dobrescu ellen — Kiss Döme dr képviselte a váradai kamarát**

Csernovicból jelentik: Tegnapelőtt reggel ideérkezett számos ügyvéd az ország minden részéből az ügyvédek kongresszusára. — Dem. Dobrescuval az élén, itt van az Országos Ügyvédszövetség vezetősége. Az első értekezlet szombaton reggel az itélőtábla disztermében tartotta a Szövetség választmányja, a csernovici kamara képviselőinek bevonásával, Dem. Dobrescu köszönetet mondott a csernoviciaknak a grandiózus rendezésért. Az ülés résztvevői ezután kimondták, hogy azokból az ügyvédek közül, akik a parlamentnek tagjai, bizottságot állítanak össze az ügyvédi kar érdekeinek előmozdítására. Majd megvitatták az Országos Ügyvédszövetség tanulmányi körének alapszabályait.

Az ügyvédek országos kongresszusa vasárnap délelőtt nyílt meg Csernovicban, Dem. Dobrescunak, az Országos Ügyvédszövetség fejének elnöklése alatt. Az ország minden részéből jöttek delegátusok. Nagyváradról Kiss Döme dr dékán volt jelen.

Dobrescu nyitotta meg a kongresszust, hódolatát fejezte ki a királynak és a királyi családnak és üdvözlő távirat küldését javasolta, amit a kongresszus el is fogadott. Ezután Reutu dr, a csernovici kamara dékánja mond üdvözlő beszédet. Azt hiszi, hogy a Szövetség legfontosabb feladata az ügyvédi kar autonómiájának biztosítása és az ügyvédség társadalmi tekintélyének garantálása.

Majd megint Dobrescu beszél, dicsérve a bukovinai ügyvédi kart. Beszédét azzal végzi, hogy a kereszténység „béke veletek” jelszavát „igazság veletek” jelszavával kellene helyettesíteni.

Marzescu miniszter szóval felel ezután és kijelenti, hogy az ügyvédekkel együtt a bírói

hatalom erősítésére és a bírák megélhetésének minél könnyebbé tételére igyekszik. — Turcannak, a csernovici itélőtábla elnökének beszéde után Panaitoi, a szófiai ügyvédi kamara elnöke a bolgár ügyvédek üdvözlétet tolmácsolta.

A délutáni ülésen J. Th. Florescu volt igazságügymi-

niszter beszélt először. Emlékezteti a kongresszust arra, hogy amikor ő igazságügyminiszter volt, mennyire kiterjedt gondoskodása a bírákra és ügyvédekre egyaránt. A kongresszus a nagy lelkesülésben diszelnökké választja Florescut. Majd áttértek a kongresszus vezetőségének megválasztására. Kiss Döme nagy-

## Agoston Péter meghalt egy párisi kórházban

*Részletes tudósítás az 5-ik oldalon*

## Megegyezés készül a váradai kamarai jelölésekre

**Ma estig összeállítják az egységes listát**

A váradai kamarai jelölésekre vonatkozó tárgyalások kedvező mederben folynak. Az érdekeltek kereskedők és iparosok, nemkülönben a hatóság és a liberális párt közt sikerült olyan platformot teremteni, amely a hivatalos szempontoknak megfelelően a kisebbségi társadalom jogos érdekeit is figyelembe venni látszik. Ilyen körülmények közt a választáson valószínűleg egységes lista fog szerepelni. Dr Regman Miklós prefektusnál ma különben újabb értekezlet volt ebben az ügyben. Az értekezleten résztvettek Barbu Romulusz kamarai alelnök, dr Papp János főtitkár, Ghite János gyáros, Negulescu Athanáz képviselő, dr Popper Ákos, a Csarnok elnöke, dr Fried János a Csarnok főtitkára, továbbá az Ipartestület részéről Mónus Sándor, Órás László és Dévald István.

Barbu Romulusz és dr Papp

János, Negulescu képviselővel együtt ezután fölkereste Dumitrescu törvényszéki elnököt, akivel a választás hivatalos formalitásai ügyében folytattak megbeszéléseket.

Értesülésünk szerint a

**nagyváradai és környékbeli iparosok és kereskedők képviselőit nézve már létrejött a megegyezés.**

A végleges listát mindazonáltal még nem sikerült összeállítani, mert Szatmár és Már-

marossziget még nem jelentették be azt, hogy a kamara vezetőségében hány taggal óhajtának szerepelni. Erre való tekintettel

**három provizórikus listát állítottak össze és azok közül azt fogják elfogadni, amely Szatmár és Marmarossziget igényeivel összeegyeztethető.**

A tárgyalások ma befejeződnek, úgy, hogy a lista összeállítása minden valószínűség szerint estig meg fog történni.

## Duca külügyminiszter lett a Népszövetség alelnöke

Genéből jelentik a Radornak: A Népszövetség tegnap délelőtt tartott ülésén választotta meg alelnökét. Hat jelöltet állítottak, köztük Duca külügyminisztert is, azonban a választást szavazategyenlőség miatt a délutáni ülésen megismételték. Ez alkalommal Chamberlain és Duca kapták a legtöbb szavazatot és így ők lettek a Népszövetség alelnökei. — Duca megválasztása Románia nagy megtiszteltetését jelenti.

váradai dékánt az elnökség tagjával választották.

Egy feltűnő incidens is volt a kongresszuson. Ugyanis Bacaloglu ügyvéd, aki Rosenthal, az Adeverul igazgatóját annak idején megverte, a kongresszus élénk figyelmébe közepette szóvá teszi a fiatalabb ügyvédi generáció nélkülözéseit. Kitér Dobrescu publicisztikai szereplésére és erősen kárhóztatja, hogy Dobrescu olyan cikkeket ír, amelyek sértik a nemzeti érzést. Felhívja Istrate Micescut, az ilfovi ügyvédi kamara elnökét, hogy Dobrescu hazafiatlan viselkedését tárja a világ elé.

Vihar tör ki e szavakra, majd szólásra emelkedik Istrate Micescu és igazat ad Bacaloglunak a fiatal ügyvédek nélkülözéseire tett megjegyzéseit illetően. Néhány diplomatikus szóval lecsendesíti a Dobrescu publicisztikai működése körül keletkezett vihart is. A kongresszust ma folytatják.



## Atlantic mozgó Apolló mozgó

6 és 9 1/4 órákor

5, 7 és 9 órákor

SLAGER

Ma, szerdán

SLAGER

## NANON

Társadalmi dráma 8 hosszú felvonásban.

YIV. Lajos kora. — Maintenon asszony, Ninon de L'Enclos stb. dicsőségének csúcspontján. — A fény, a pompa, a ragas kora.

A főszerepben Eszterházy Agnes grófnő és Harry Liedke.

## HIREK

Nagyvárad  
árfolyamok

|                  |      |     |          |
|------------------|------|-----|----------|
| Magyar korona    | 348— | áru | 345 pénz |
| Osztrák shilling | 2860 | "   | 2850 "   |
| Francia frank    | 960  | "   | 950 "    |
| Angol font       | 990  | "   | 986 "    |
| Svájc frank      | 3935 | "   | 3925 "   |
| Lira             | 825  | "   | 810 "    |
| Dollár           | 202— | "   | 201— "   |
| Cseh korona      | 601  | "   | 600 "    |

## A mai zürichi nyitás

|          |        |         |       |
|----------|--------|---------|-------|
| BERLIN   | 12315  | PARIS   | 2435— |
| NEW-YORK | 51775  | PRAGA   | 1530— |
| LONDON   | 251050 | B. PEST | 7265  |
| BÉCS     | 7305   |         |       |

## A régi Várad

## romantikus esztendeinek

mai folytatása az anyagtorlódás miatt kimaradt. Jövő héten a megemlékezések során a braganzai herceg, Baich báró, az Eszterházy grófok regényes leírása lesz soron.

A VÁRADI MUNKÁSSÁG  
KÜLDÖTTSEGE A PRE-  
FEKTUSNÁL.

Ma délelőtt a nagyváradai szervezett munkásságnak közel száztagú küldöttsége kereste föl dr. Regman Miklós prefektust. A küldöttség szónoka Niculescu Nicolai nyomdász volt, aki arra kérte a prefektust, hogy juttassa el illetékes helyre a nagyváradai munkásságnak Bukarestben letartóztatott vezetői szabadlábra helyezése érdekében benyújtott memorandumát. A küldöttség kifejtette a prefektus előtt azt a véleményét, hogy a letartóztatásra nem volt semmi ok, mert az illetők Bukarestben formálisan meghirdetett nyilvános gyűlésen szerepeltek és minden kommunista akciótól távol állottak.

\* Cionista kongresszusi beszámoló az Apolló mozgósínházban. A Cionista világkongresszus Wienben augusztus 18-án vette kezdetét és augusztus 31-én a hajnali órákban fejeződött be. 14 napon át éjjel és nappal folytatták tanácskozásait az egész világ cionistái által megválasztott delegátusok. 212 delegátust küldtek a világ cionistái a tizennegyedik cionista világkongresszusra Wienbe, a zsidó nép vándorparlamentjébe. A cionista világkongresszussal párhuzamosan a Mizrach és az összes számottevő cionista frakciók is megtartották világkonferenciájukat. A Mizrach érdeklődési központja is elküldte

Altmann Sámuel urat a bécsi kongresszusra. A cionista világkongresszusról, valamint a Mizrach és Ceire Mizrach világkonferenciájáról Altmann Sámuel, a Mizrach világkonferencia elnökségi tagja, aki mint elnökségi tag vett részt a különböző cionista bizottságokban. Az Apolló mozgó termében szeptember 13-án, vasárnap délelőtt fogja tartani beszámolóját, egy nagyszabású meeting keretében. Nagyvárad konzervatív és cionista zsidósága fészült érdeklődéssel néz az igen érdekes beszámoló elé.

\* Pincérek közgyűlése. A nagyváradai pincér-szakszervezet 1925. év szeptember hó 11-én, pénteken éjjel 2 órákor, Wilson (Füzes) utca 1. közgyűlést tart. Tekintettel a napirend fontosságára a veeztőség kötelezi minden tagot a megjelenésre.

\* A Hegedüs Hirlapiroda menetjegyiroda telefonszáma 458.

## Selejtes harisnyák

óriási mennyiségben ismét érkeztek

Abrahámhoz Rimanóczy-u. 4.

\* A GUTENBERG DALKÖR MATINÉJA vasárnap délelőtt fél 11 órákor lesz megtartva a Kath. Kör dísztermében. A nyomdászok dalkörükkel karöltve nagy gondot és hozzáértéssel állították össze a valóban nagyszerű műsort. E szép sikerének ígérkező délelőttön nemcsak a legjobb műkedvelők, hanem fellép Witek János nagykárolyi hegedűművész is. Anné Odón és Leczka Lajos a Banya című szociális drámában főgnak értékeset produkálni, ugyancsak a kis Homoky Jóska is, aki román és kozák táncokat mutat be. Klasszikus táncával Szűcs Gizi ez az izig-vérig kis táncművész nő fog bizonyára szép sikert elérni. Haláti Bözsike Várady Aladár néhány szép dalát énekl. A Hotel kék golyó című 1. felvonásos drámában Bóna Eta és Anné főgnak könnyeket csalni a szemekbe. Mély hatást fog kiváltani Kohn Béla szavalata. Az egyes számok között a Gutenbergisták legszebb dalaikat mutatják be. Ha hozzávesszük még a szellemes konferanszot, Farkas Sándort, egész bátran állíthatjuk, hogy egy kellemes délelőttben lesz részük azoknak, akik e délelőttön megjelennek. Mindannak dacára, hogy nagy anyagi áldozattal hozta létre a rendezőség a műsort, belépődíj nem lesz, azonban a műsor tetszés szerint megváltható. Szívesen hívja meg a rendezőség a város intelligens közönségét, a szervezett munkásságot e kulturális délelőtre.

\* Purgó az ideális hashajtó. 3

x FÖLDES címfestő Strada Saguna (Kapucinus-utca) 10.

\* A Nagyvárad Agrár Takarékpénztár részvénytársaság ezúton is értesíti ügyfeleit, hogy pénztári óráit ismét d. e. 9-től fél 1-ig és d. u. 4-től 6-ig tartja.

x Flegmann Ármán cég szövet és szörme felöltő újdonságai megérkeztek. Olcsó árak.

x Szabászati és kalapkészítő tanfolyam a nyári szünet után szeptember 10-én megnyílik. Nővendékek mintakészítményei a Rimanóczy-utca 13. alatti kirakattal láthatók. Beiratkozók naponta d. e. 10—12-ig és d. u. 3—5-ig fogad Orbán Sándorné, a szakiskola vezetője, Rimanóczy-utca 13. szám.

Jön! Jön!  
A legizgalmasabb kalandor-film

## Az oroszlanfejű ember

A főszerepben a női HARRY PIEL, CATLEEN O'CONNOR

x Számos elismerőlevél bizonyítja az Ági crém csodás hatását.

x Óriási választékban érkeztek eredeti angol szövetek a Hellas R.-T. áruházába, Str. Avram Jancu (v. Kossuth)-u. 14., ahol minden ruházati cikket 20 heti, vagy 5 havi részletfizetésre lehet megvásárolni.

Bolgár lakkerkedő telefonja 859.

\* A TINCA (Tenkei) autóbusz érkezési és indulási állomása Alexandrii (Teleky)-utca és Vitéz-utca sarkán lett megállapítva. Előjegyzések eszközölhetők Kenyeres és Engländer divatárucégnél, Piata Unirii (Szt. László-tér) 1.

Nagy őszi vásár kalap  
és uridivatárunkban  
LENGYELNÉL

Nyulszőr kalapok (a legjobb márkájú) Lei 400—800-ig  
Gyapjú és loden kalapok — — — Lei 250—350-ig  
Eszkábátok (Gummi) Lei 600—1200-ig  
Atmeneti kabátok Lei 2500—3600-ig  
Női, férfi bőrkezttyük Lei 300—380-ig  
Cérna flor férfi harisnyák (divat minták) Lei 65—120-ig  
Vászon zsebkendők Lei 60—90-ig  
Pyjama garnitúrák Lei 700—  
Női bokavédő — Lei 100—

Selyem nyakkendők a legújabb minikban meglepő olcsó árban

Raktáron levő kész férfi inget és nadrágot minden elfogadható 1999 árban elárusítom.

A Dreher-Haggenmacher Nagyvárad Sörgyár r.-t. legújabb világos sör specialitása

„Őszi-sör“

mindenütt kapható már 1359

## Dorian Filmszínház

5, 7 és 9 órákor

Ma, szerdán utoljára  
Honoré de Balzac  
regénye az

## Örök tűz

Dráma 8 felvonásban.  
A főszerepben Norma Talmadge és Ad. Menjón

Jön Jön  
Emberek és álarcok  
Harry Piel legnagyobb szabású filmje.

Zsur prolonzsé  
egy gazdélian várad  
lakásban

Régi jó operettekben láttunk olyant, hogy amíg az úr, meg a nagysága nem volt otthon, addig a cselédek, pardon, a háztartási alkalmazottak kiszédgették a szekrényből vadat, halat s mindent, ami szem-szájnak ingere és — természetesen a szalonban — jó nagy dártdót csaptak. Dr Perczel Adolf ügyvéd esetében nem is egy alkalommal, hanem rendszeresen történt, hogy amíg az úr, meg a nagysága Karlsbadban nyaralt, addig a szakácsné, meg a szobaleány estétől reggelig tartó zsur prolonzsét rendezett. Az éjszakai mulatozásokon a lakásban talált bort, rumot, pezsgőt, cukrot és más jófajta édességeket mind felhasználták és — mivel hogy szép dolog a vendégszeretet — barátaikat is szívesen látták azokon.

Amikor aztán az úr, meg a nagysága hazajött, a nembánomra elkövetkezett a bánom. Perczel ügyvédék följelentették a két jókedvű cselédet, akiket Ferenczi Eszti és Fekete Zsuzsa személyében most — lopás miatt — le is tartóztatnak. A póruljárt vendéglátók nem is tagadták a pezsgős estét. Azt sem tagadták, hogy a pezsgőt, meg a többi inni- és enni-valót csak úgy — kivették a szekrényből. Ezért aztán az ügyességre kísérték őket.

x Orvosi gyakorlatban legjobban bevált, viselésben legkényelmesebb modern öltözködéshez legalkalmasabb haskötőket készít Kovács Sándorné (Nilgesztelep) pályaudvarra szemben.

Bródi: Rembrandt fejek 150 Lei

Játékok FARKAS-Áruházban  
Nic. Jorga 5.



## Kisasszonynapja

Elmentek a fecskék

Kisasszonynapon — Mária születésnapján — ismét fölke-rekedtek a váradai fecskék és itthagyták ezt az ősszel kacér-kodó sikerületlen idei nyarat. Különös, ősi tradíciók szerint a boldogságos szüz emiékének szentelt napot választják min-dig az elköltözésre, mintha a keresztény újjászületésnek ez a jelentős momentumuma évfordu-láskor bennük is fölkeltené a mennyek országának földi vá-gyát... Elmentek a fecskék. Valami jó nyaruk nem volt ez idén nekik sem, szegényeknek. Ugy látszik földi sorsuk már egyszer s mindenkorra hozzá-kötődött a miénkhöz: régi, szép romantikus hajnalainknak ked-yes kis madarai mintha csak velünk, miattunk, vagy talán miértünk nélkülöztek volna az igaz nyárnak igaz örömeit! Ám most fölke-rekedtek és elmen-tek új nyarat keresni, új hittel. Vajon az új hitből jut-e a mi számunkra is, a mai materiális és immateriális gondolatokkal küzködők számára? Kisasz-szonynapon, Mária születés-napján, de jó volna a fecskék-től tanulni! Magyaroknak is, — románoknak is!

## Fall Leó súlyos beteg

Bécsi tudósítók táviratozza: Fall Leó operett-komponista, aki-nek nevét az Elvált asszony, Stambul rózsája, Pompadour és más hatalmas sikeri operettek tették világhírűvé, aggasztó tüne-tek között megbetegedett. Fall Leó a Semmeringen nyaralt, ahol négy héttel ezelőtt mutatkoztak rajta először az epehólyaggyulladás kínzó tünetei. Beszállították nit-zingi villájába, ahol azóta nagy-betegben fekszik, s mint mai táv-írat jelenté, állapota válságosra fordult.

## Hó esett a bihari hegyek közl

Az aránylag enyhe máshoz szokott váradai embernek a foga is vacogott az elmúlt pár nap esté-jén, de a bihari hegyek között már leesett a hó. A Bucásza és Kar-ligác-hegyen, Csucsá és Bihartüred té-án szombatán két óra hosz-szat hullt a hó és a kirándulók, akik azon a környéken kóborol-tak vasárnap, ugyancsak didereg-tek a korai fehér lepellet borított avart gázolva.

## Egy gazdag amerikai fiu rémtette

— Az Estilap eredeti távirata —

Newyorkból jelentik: Littlefalls városka (Newjersey állam) lakos-ságát olyan gyilkosság izgatta fel, amely Loeb Leopold chicagói mil-liomos bankár fiának rémtettére emlékeztet. Harrison, littlefallsi gazdag ügyvéd 18 éves fia kert-

jükbe csalta és ott meggyilkolta a hatéves Mary Dalt, miután előbb a leánya szüleitől négyezer dol-lár váltságdíjat követelt. A detek-tívek üldözöbe fogták a fiatal gyilkost, akit a környéken talál-tak meg.

Harrison bevallotta a gyilkossá-got és kijelentette, hogy ő ölte

meg a napok óta eltűnt néger sof-főrt is, akinek taxijutóján jött Newyorkból. A tömeg körülvette a littlefallsi fogházat és meg akar-ta lincselni a fiatal bűnöst. A rendőrség csak megerősített őr-séggel tudta távoltartani a telhá-borodott embereket.

## Hajsza két újabb százlejes bankjegy után

Aki megtalálja a 0989 B2749 és a 0529 W2294 számú bankjegyeket — jelentkezzen velük az Estilapnál

Az első száz lejes megkerült, a másik még bujkál a bankje-gyek rengetegében, s tegnap óta újabb két száz lejest indi-tottunk utjára, hogy visszajus-son hozzánk. A hajsza ellenér-téke, — mint eddig — ezuttal is ötszáz lej. Ennyit adunk minden megkerült százlejes bankjegyért. Hajrá, aki megta-lálja, jelentkezék szerkesztő-ségünkben, nyomban kiutaljuk számára a behozott bankó öt-szörös értékét.

Tegnap délután négy órakor a Szent László templom előtt felült az Estilap egyik mun-katársa a villamosra, s elindult a Nagypiac tér felé. A zsumolt villamoson nehezen jutott hoz-zá a kalauz, s éppenséggel nem vágott barátságos képet, ami-kor az egyszerű szakaszjegyért száz lejes bankjeggyel akart fi-zetni.

— Nem volna apró? — kér-dezte bosszankodva a kalauz.

— Bizony nincsen, — mon-dotta munkatársunk és átnyuj-totta a százlejest, amelyen a dühös kalauz megnézte még a számokat, megvannak-e, tisz-tán elolvashatta:

0989 B 2749

Aztán betette a bankót a tá-skába. Szinte kedvünk lett vol-na megvigasztalni a szegény konduktort, hogy a százlejes még csinos hasznót jelenthet számára, — de hiába, — ez ri-port-tervünknek utját szegte volna. A villamos nemsokára megállt, munkatársunk leszállt, s ott maradt a száz lejes, ame-lyet tehát, ha viszont látunk, ötöt adunk érte.

Ezzel tehát már két százleje-sünk vándorolt el ismeretlen utjára, ám tegnap este egy har-madik is elmerült a bankók tengerében. Nagy csoport állt este hét órakor az Apolló-mozi pénztáránál, amikor kiadóhiva-talunk egyik kisasszonya oda-jutott a pénztár ablakához.

— Kérek egy páholyülést — mondotta — és átadott egy százlejest.

— A hétórai előadásra?

— Igen.

A százlejes odakerült egy bankócsomó tetejére, a visz-szajáró pénzt kiszámolták a kis-

ablakon át. Jött a következő lá-togató. Egy burbury-kabátos fiatalember, elővett egy ötszáz-lejest, s kért négy darab pá-holyjegyet a kilenc órai elő-adásra. Kisasszonyunk még látta, amint a pénztár az öt-százlejesből visszajáró bank-jegyek közt leszámolta a mi százlejesünket is. Aztán a fia-talemler elsietett. Még azt is megfigyelhettük, hogy bement a Palace-kávéházba. Talán ott nyomban el is költötte a száz-lejest, amelyen ezek a számok álltak:

0529 W2294

Hogy most merre jár és ho-vá tűnt a bankó, már nem kö-vethetjük nyomon. Aki ráakad, jelentkezék. Tessék, tessék, kezdődhetik a friss hajsza. Megéri a fáradságot.

## A nagyváradi állatvásárpénztár alapítóit perlik a részvényesek

Egész Erdély közgazdasági kö-rei Nagyvárad felé irányozták fi-gyelmüket 1922 szeptemberében, amikor szolid alapozású bankok és jönevű kereskedők egy kis cso-portja felhívást bocsátott ki egy alakítandó állatvásárpénztár rész-vényeinek jegyzésére. Az állatvá-sárpénztár, Bécs és Prága hasonló intézményeinek mintájára, mint-egy monopolizálta volna az állat-kereskedelmet, főleg a kivitt és döntő befolyása lett volna a bel-földi fogyasztás árának kialakulá-sában is. Természetes, hogy en-nek megmondolása után a gazdák, kereskedők és más érdekelték siettek lejegyezni a négy millió lejes alaptőkét, amelynek 4000 da-rab, egyenkint 1000 lej névértékű részvényből kellett volna állnia. Be kellett fizetni az aláíráskor a jegyzett részvények értékének 10 százalékat, valamint alapítási költség címén részvényenkint 100 lejt. További 20 százalékat az ala-kuló közgyűlés előtt az alapítók által megállapítandó és az aláírók-kal közlendő időpontig kellett vol-na lefizetni. A hátralékos 70 szá-zalék lefizetési határidejét majd az alakuló közgyűlés állapította volna meg.

Az alakuló gyűlést 1923 január-jában megtartották és aztán hoz-záfogtak a szervezési munkához. A vásártér kibérlésére szerződést kötöttek a várossal, de ezt a szer-ződést a belügyminiszter nem hagyta jóvá, aminek folyománya-képen az alapítóknak meg kellett

## Szerencsétlenség a váradai vasútállomáson

Hétfőn este Handre a Cos-tea nilgesztelepi lakos a pálya-udvarról hazafelé indult. Hogy utját rövidebbé tegye, a vas-uti pályatesten ment keresztül. Az utolsó vágányon egy hosz-szabb szerelvény állott és azt nem akarta kikerülni, az egyik vasuti kocsi alatt bujt keresz-tül. Ebben a pillanatban a vonat megindult és a szerencsétlen ember a kerekek alá került, a melyek jobb kezét teljesen le-vágták. Súlyos sérülésével a Biharmegyei közkórházba szál-lították.

## Kik lettek Váradon állampolgárok

Az állampolgári felebbezési bi-zottság legutóbbi ülésén a követ-kező kérvényeket intézte el: Ál-lampolgárok lettek: Fürst Her-man, Schwartz Mózes Sáj, özv. Simon Lajosné szül. Molnár Krisz-tina, Sebestyén Sándor és nagyko-ru gyermekei, Cuba Mátyás, Widmann Nachmen, Buchs Jenő, Balogh Sándor, Fodor Gyula, Lé-vay István, Nagy Erzsébet, Perá-zi Mária Lujza, Schwarcz Márton, Sonnenfeld Mayer Mátyás, Weisz József és Zuh Sándor.

Elutasították a következők fe-lebbezését: Ruzsinszky János, Schwarcz Aron Adolf, Spitzer Márton, Szegál Samu, Licher Mar-git, Szegő Kálmán, Tóth Antal, özv. Weisz Salamonné szül. Stei-ner Sára és Ludwig Lajos.

változtatniuk a részvényaláírási felhívást és a működési terveze-tet.

Hogy ezután mi történt, azt még nem lehet tudni, de tény az, hogy két év óta az állatvásárpénztár ügye egyáltalán nem mozdult elő-re. Látva ezt az érdekelték, akik kisebb-nagyobb számú részvényt jegyezve ezek értékének 30 szá-zalékát már befizették, kezdték visszakérni pénzüket. Mivel azon-ban kérésük kielégítetlenül ma-radt, az érdekeltéknek egy cso-portja: Moskovits Mór szeszgyá-ros, Kemény Testvérek (Nagysza-lonta), Costica Petrosianu, Már-kus Bernát, Beck Artur, Marian Traján, Singer Sámuel, Finánc György, Nagy Béni, Balázs Sán-dor, Lévai József, Bauer Jenő, Reich Vilmos, Moga László Straub Domokos, Toperzer Tibor, Mihel-fi Jenő és Ganz Herman és még több váradai részvényes keresetet indítottak — Böszörményi Emil dr utján — az állatvásárpénztár alapítói ellen a nagyváradi tör-vényszéknél, kérve az általuk be-fizetett tőkének és a tőke befize-tése napjától számított 24 százalé-kos kamatnak visszafizetését.

\* Halálozás. Deutsch Ferenc bi-hardiószei kereskedő hosszas betegeskedés után kedden délután két órakor meghalt. Felesége, két gyermeke és kiterjedt rokonsága gyászolja. Temetése szerdán dél-után négy órakor ment végbe.

Hallatlan olcsóért  
vegye meg

női kalapját KLEIN SIMON

cégnél Veiszlovits-ház  
Park-szálloda alatt

1899



## Nyílttér

### Nyilatkozat

A Transilvania R.-T. (felszámolás alatt) közli a Nagyvárad Napló vasárnapi nyílttérében, hogy én, akit 2 havi ideiglenes próbaidőre alkalmazott, mai napon kiléptem szolgálatából és a nyomda nevében eljárni nem vagyok feljogosítva. A közönség tájékoztatására közlöm, hogy engem a vállalat nem ideiglenes próbaidőre, hanem rendes tisztviselőként alkalmazott. Mindenesetre jellemző, hogy a vállalat repulációjának ártani akarván, egy ilyen közleményt ad le, mintegy óvasként. Ez ellentétben áll a céggel szemben semminemű anyagi diffrénciám nem volt és így a cégi lye „óvás” közzétételére, amely találgatásokra ad alkalmat, jogosítva nincs.

A közönségnek bizonyára élénk emlékezetében van, hogy a fenti vállalat Heller Samu cégjegyzőt, amikor a vállalatot távozott, szintén minden alap nélkül kompromitálni igyekezett.

Heller a vállalatot beperelve, a bíróság követelését megítélte és őt rehabilitálta. A magam részéről is jogtalan elbocsátásomért ügyvédem, dr. Rozván Jenő útján a vállalat ellen a felmondási időre járó összegért a mai napon folyamatba tettem és elbocsátásom igazi okairól a bíróság előtt fogok nyilatkozni.

Schvarcz Ferenc.

\* Die Schöne Wienerin divatlap legújabb száma kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

x SZERB vízum 950 lei a Hegedüs Hirlapirodában.

## Költözködés miatt

raktáron levő összes árukat  
minden elfogadható árban  
elárusítom

|                           |           |     |     |
|---------------------------|-----------|-----|-----|
| Loden kalap               | — — — — — | 190 | lei |
| Ita                       | — — — — — | 250 | "   |
| Pichler                   | — — — — — | 250 | "   |
| Gyukits                   | — — — — — | 500 | "   |
| Habig                     | — — — — — | 550 | "   |
| 3 drb prima kemény gallér | — — — — — | 100 | "   |
| 1 „ puha gallér           | — — — — — | 19  | "   |
| 1 „ gummi kabát           | — — — — — | 280 | "   |

**Feltűnő  
olcsó árak!**

## Hollós

úri divat üzlet, Bulev. Regele Ferdinand 3

## SPORT

### A NAC és a Törekvés visszakapták játékengedélyüket

Pár nappal ezelőtt megírtuk, hogy az intéző bizottság hátralekös tagdíjak be nem fizetése miatt táviratilag kérte a bukaresti központi szövetséget, hogy a nagyvárad kerület két vezető egyesületének, a NAC-nak és a Törekvésnek a játékjogát függesszék fel. Annak idején óvást emeltünk az intézőbizottságnak a sérelmes határozata ellen és rámutattunk azokra az áldozatokra, amelyeket az egyesületek a football-sport érdekében hoznak.

Ugy látszik a bukaresti központ is méltányolta ezeket a szempontokat, mert táviratilag értesítette az intéző bizottságot, hogy a NAC és Törekvés játékengedélyét visszaadja és megengedi, hogy az egyesületek hátralekös tartozásait november végéig részletekben rendezzék. A központ határozata sportkörökben megnyugvást keltett.

Olcsó és elegáns 1814  
GYERMEKCIPOK „CARMEN”  
gyermekcipőszalonban, Str.  
I. Vulcan, (Nagy Sándor-u.) 4

**Harisnyák** FARKAS-Áruház  
Nic. Iorga.

# A Csarnok mintavásáráján minden látogató ingylen sorsjegyet kap Szeptember 12.

A nyereménytárgyak  
**FLEGMAN ARMIN** kirakatában láthatók



# Meghalt Agoston Péter

egy párisi kórházban érte utól a fia, a Nagyváradi volt kormánybiztosát  
külföldi szocialista pártok gondoskodnak a temetéséről

Morgueba nem viszik el holt-  
at, hiszen, ha a roppant város-  
ahol szemét örök álomra  
ta, nem is ismerné senki  
Agoston Pétert, halála órájában  
volt mellette felesége, akinek  
halmas asszonyi kitartása talán  
emelkedőbb vonása lesz —  
Agoston Péter továbbint életé-

Morgueba nem viszik, hisz' a  
lény, a holttest, amelyet  
Agoston Péternek hívtak, nem is-  
tellen, — de hol a contempo-  
történelem Morgueja, ahol  
Agoston Péter szellemét agnoszt-  
fogják? A kortársi történet-  
legritkábban történetíró, ha-  
legjobb esetben publicista,  
legnagyobb részt politikai  
történetíró, akinek szeméhez sok-  
közelebb játszdók le az ese-  
reknél későbbben „történe-  
elnevezéssel illetett soroza-  
emhogy a perspektívtánság  
ne zavarná látását. A jövő-  
történetírója viszont, aki  
Agoston Péter igazi arcát akarja  
megrajzolni ugyancsak nehéz-  
setben lesz. Abból a korszak-  
amely Agoston Pétert, a po-  
st kitermelte és amelynek  
a középkor homo-hominis-  
erája csak gyermekek há-  
sójának mondható, — ebből  
szakból a méltótlanság glori-  
a és a kíméletlen sárbatiprás  
ben íródott vezető egyén jel-  
ések maradnak az utókorra  
hisztóriusnak, aki Agoston  
igazi lelki arcának portré-  
ag akarja majd festeni, való-  
magasan felül kell állnia, kel-  
perspektívában, szinte mérhe-  
távolságban a tömeg gyűlö-  
a tömeg imádó (egymással  
enesetre rokon!) — hisztériá-  
lett.

Agoston Péter politikai szerep-  
lelett bíróság ítélt ötészten-  
ezelőtt és e bírói ítélet a  
történetírójának megerősíté-  
vagy revíziójára vár, — a na-  
emények krónikása arról vé-  
nyit mondani nem hivatott.  
em feladatunk az sem, hogy  
Agoston Péter helyét a magyar  
dalomtudomány művelői kö-  
kijelöljük. De azon a problé-  
minen, hogy mit jelentett  
Agoston Péter Magyarország utol-  
ecenniumának történetében?  
Holtunk van Agoston Péter  
latokban bővelkedő, színes  
gazdag tanulságokkal, —  
ar az igazság mohó, fanatikus  
ésének, sokszor a lelki impe-  
mus, a tulzott Wille zur  
mindenáron, — még elvek  
is! — való kiélésének jegyé-

Agoston Péter 1874-ben szüle-  
Zsombolyán. Fiatalon jött  
Nagyváradra, kinevezett járásbíró  
amikor a váradi királyi ka-  
tus jogakadémián katedrát  
t. Diákjaival élénk kontak-  
tartott fenn és a magyar ma-  
g tárgyköréből veit előadá-  
seppet sem titkolta pro-  
vív felfogását. Emiatt aztan  
dek összetűzése volt az  
ebb, konzervatív tanárokkal.  
árságával egyidejűen kezdő  
ársadalmi, főleg karitatív  
dése. Nagy szó volt ez akko-  
a váradi jogakadémia taná-  
szocialdemokratapárti pro-  
mal választassa magát város-  
ál Vezére volt a pártnak, e  
ett minden szociális mozga-  
ék élén állott. Minden mun-  
an imponálóan hűséges, oda-

adó támogatóra lelt feleségében,  
aki esztergomi szigoruan kleriká-  
lis családból származik, s aki  
büszkén vallja, hogy unokahuga  
Giesswein Sándornak, a rajongó  
lelkű győri prelátnak. Minden-  
ben magáéva teszi férje ideáljait.  
Az akkoriban fokozott erővel ter-  
melő népjóléti munka iniciatívája  
tőlük: Agoston Pétertől és felesé-  
gétől ered. Legjellemzőbb, hogy a  
fiatal házaspár minden szegény is-  
kolásgyermek nevét tudta és jól  
ismerte környezetviszonyait,  
személyes tanulmányozás alapján.

Ezzel párhuzamosan a tudomá-  
nyos munkásságba is intenzíven  
feküdt bele Agoston Péter. Szoci-  
ológiai tanulmányai (amelyek  
főleg a magyarországi nagybirtok  
kialakulásával foglalkoztak) ko-  
moly feltűnést keltenek.

A világháború kezdetétől fogva  
hangoztatta azt a meggyőződését,  
hogy a háborút a központi hatal-  
mak nem nyerhetik meg. A hábo-  
ru felvetette problémák erősen  
foglalkoztatják és így jelenik meg  
„A zsidók útja” című tanulmánya,  
amelyben a zsidó kérdést, szeren-  
csétlen időpontban életre kelti —  
egyben e problémának olyan meg-  
oldását ajánlja, amely a zsidóság  
egészenek ugyszólván erkölcsi há-  
lára-ítélésével egyenlő. Noha is-  
mételten hangoztatja, hogy nem  
zsidóellenes és hogy könyvét a  
zsidóság érdekében írta, megis ál-  
lításai és érvei igen kevéssel ma-  
radnak el a huligán-antiszemiz-  
mus hamis rekvizituma mögött.  
Ezért is, a háború végeről vallott  
véleményéért is rengeteg táma-  
dásban volt része Agoston Péter-  
nek, aki e miatt egy szeszélyes  
(vagy kiszámított?) torzulattal ön-  
ként jelentkezett katonának és  
mint önkéntes szakaszvezető ment  
ki az Isonzó-frontra. Ott 1918-ban  
baleset érte, mint zászlós jött na-  
za és a forradalom már itthon tá-  
lalta.

1918 október 31-től fogva, ami-  
kor a Royal-terraszan a forradal-  
mat a katonatanács nevében beje-  
lentette a népnek — már diabolis  
gyorsasággal pereg Agoston  
Péter elete drámája. A nemzeti  
tanács elnöke, majd főispán-kor-  
mánybiztos, azután belügyi állam-  
titkár. Közben a pesti egyetemre  
is kinevezték, de a tanszéket nem  
foglalta el.

Karrierjének emelkedése egy-  
ben állandó balfelé tolodást is je-  
lent. A kárhózatosan szerencsét-  
len 1919 március 21. pedig megma-  
tatta, hogy az egyén, még az Agos-  
tonok hatalmas kulturális, csele-  
méjü doktriner egyénisége is,  
mennyire nem tud ellenállni a  
kollektív áramlatok elemi erejé-  
nek. A világboldogítás állatszón  
csalóka képében jelentkező vegze-  
tes aberráció Agoston Péter tisz-  
tánlatását is elhomályosította.  
Agoston Péter, bizonyosan legbel-  
ső meggyőződése ellenére, a kül-  
ügyi tárcát vállalta a népbiztosok  
kabinetjében, ahol a mérsékelt  
irányzat hívei közé tartozott és  
adatok vannak, amelyek bizonyít-  
ják, hogy a kommün megbuktatá-  
sára és a jogiolytonosság helyre-  
állítására irányuló tárgyalásokat  
folytatott az anfant exponensei-  
vel. A kommün bukásakor megala-  
kuló Peidl-kormányban a külügy-  
miniszeri tárcát kapta és e minő-  
ségében egyezkedő tárgyalásokat  
folytatott a román csapatok főpa-  
rancsnokságával — de eredmény-  
telenül. Amikor Friedrich ellen-  
forradalma felülkerekedett, Agos-

ton Pétert az angol misszió vette  
pártfogásába, majd később átadta  
őt a hatóságoknak. A népbizto-  
sokkal együtt perbe fogták és ha-  
lálra ítélték. Mint elítelt a gyűjtő-  
fogházba került, ahol nagyobb  
szociálpolitikai munkán dolgozott,  
mialatt cellájában valóságos  
könyvtárat gyűjtött össze, munká-  
ját azonban nem fejezte be, mert  
az orosz kommunista csereakció  
során őt is Oroszországba szállí-  
tották, de nem maradt ott huza-  
mosabb ideig, hanem Londonba  
költözött. Az angol munkáspárt  
könyvtárában dolgoztatott és

## Kéjgyilkosság áldozata lett-e Kiss Gyula?

A nyomozás újabb fejleményei — Számos kihallgatás a rejtélyes  
gyilkosság ügyében

Nehezebb feladat előtt nyomo-  
zó hatóság még nem igen állott,  
mint a váradi államrendőrség a  
sötétági gyilkosság felderítésénél.  
Szombat óta a büntügyi osztálynak  
csaknem minden detektívje talpon  
van és éjjel-nappal fáradhatatlan  
igyekezettel próbál világosságot  
deríteni a titokzatos bűnügyre.  
Ghisou inspektor és Borodi ko-  
misszár sokszor a késő éjjeli órá-  
kig folytatják a kihallgatásokat és  
minden momentumot figyelembe-  
vesznek, ami fényt vethet Kiss  
Gyula rejtélyes halálára. A nyo-  
mozás számai szerteágazóak. Amel-  
lett, hogy a Zsurkucz János ellen  
egyre szaporodó adatokat értéke-  
síti, a nyomozás nem hagyja fi-  
gyelmen kívül azokat a szempon-  
tokat sem, amelyek

azt látszanak igazolni, hogy a  
szerencsétlen fiatalember ha-  
lálát bosszu okozta, de  
ugyanolyan lelkiismeretesség-  
gel folyik a felderítés munka-  
ja abban az irányban is, vaj-  
jon nem kéjgyilkosság tör-  
tént-e?

Hétfő éjszaka és kedden a késő  
éjjeli órákig megfeszített erővel  
folyt a vizsgálat. A hétfő éjszakai  
zuhogó záporban

térdigigő sárban felkutatják  
a Sötétág minden zugát.  
Kedden egész napon folytatták az  
előállításokat.

Kedden délelőtt újból kihallgat-  
ták Zsurkucz Jánost, az egyre  
halmozódó gyanúkok alapján, de  
Zsurkucz semmire se akar tudni.  
Egyre azt hajtogatja, hogy ő a  
kritikus éjszakán félkettőkor már  
odahaza volt.

Újból kihallgatták a péntek este  
együttműködött társaság tagjait,  
de ezeknek a vallomása a nyomo-  
zás menetén mivel sem segített.

A Nagyváradi Estilap munka-  
társa a keddi napot a rendőrségen  
töltötte és közvetlen közlőből  
érkezett a bűnügyben beidé-  
zett emberek csaknem mindegyi-  
kével.

A rendőrség figyelme elsősor-  
ban azok felé a nők felé for-  
dult, akik a szerencsétlen vé-  
getért fiatalember társasága-  
ban gyakran hosszabb-rövi-  
debb időt töltöttek.

Elsősorban Diener Böske cselédet  
hallgatták ki, akire Kiss Lajos, az  
áldozat apja hívta fel a rendőrség  
figyelmét.

A megtört apa munkatársunk

közben tudósíttatta a pesti Néps-  
szavát.

Azt mondják, végtelenül vágyó-  
dott haza Váradra. Kérte is a ro-  
mán állampolgárságot, de minden  
fórum elutasította ezt a kérését.

Néhány hónappal ezelőtt bete-  
gen került Párisba és ide követte  
felesége, aki annak idején Orosz-  
országba is híven utána ment.  
Egészségi állapota egyre rosszab-  
bodott, pár héttel ezelőtt kórház-  
ba került s a sors tragikus végzé-  
se, hogy amugy is gyengélkedő fe-  
lesége is súlyos betegen ágynak  
esett itt. A nagybeteg asszony  
életére annyi megpróbáltatás után  
most lecsapott a vigasztalan gyász  
is. Hétfőn reggel Agoston Pétert  
megváltotta földi szenvedéseitől a  
halál.

Temetéséről a külföldi szociál-  
demokrata pártok gondoskodnak.

előtt így beszélt:

— Szerencsétlen fiam körülbe-  
lül másfél évvel ezelőtt állott is-  
meretségben Diener Böskevel. Én  
mindig elleneztem ezt a barátsá-  
got és fiam rövidesen szakított is  
a nővel. Attól fogva aztán nem  
volt nyugtunk.

Nap-nap után kaptuk a fenye-  
gető leveleket, amelyekben  
ez a nő folyton azt írogatta,  
hogy engem is, meg a fiamat  
is zsírosszódával fog leönteni.

Akkor én ezeknek a leveleknek  
nem tulajdonítottam fontosságot,  
most azonban eszembe jutottak és  
a lelkemen könnytettem, mikor  
ezt a rendőrségnek bejelentettem.

A rendőrségen tegnap még a  
késő órákban is folyt Diener  
Böske kihallgatása.

Ez azonban zárt ajtók mögött tör-  
tént.

Nemsokára azután Tarkó Julis-  
ka cselédleányhoz járogatott Kiss  
Gyula. Tarkó Juliskát is beidé-  
ték a rendőrségre, ő azonban ré-  
gen nem tud a fiuról semmit. Ki-  
hallgatták Kiss Gyula legutóbbi  
barátnőjét Cracmás Florika cse-  
lédleányt is, azonban az ő vallomá-  
sa is jelentéktelen.

A tegnapi nap folyamán kü-  
lönben több ízben kihallgat-  
tak egy Varga Mihály nevű  
jómódu földmivest.

Ő pénteken este a Makkhetesben  
és a Karger vendéglőben együtt  
mulatott a villanytelepi munká-  
sokkal.

Varga vallomását a nyomo-  
zás szempontjából döntő je-  
lentőségének tartják, de a  
vallomás lényegéről ezideig  
semmi ki nem szivárgott.

Mint ismeretes Varga Mihály pént-  
teken éjjel kevéssel azelőtt távo-  
zott a Kargerből, mint Kiss Gyula.  
A jómódu kisgazda

ugyanazon az úton ment ha-  
za, amelyen Kiss Gyula holt-  
testét megtalálták.

Varga Mihály az Estilap munka-  
társa előtt azt hangoztatta, hogy  
ő Kiss Gyulát pénteken éjjel is-  
merte meg, aelőtt sohasem látta.  
Varga mulatós ember hírében ál-  
lott,

rendszerint a nála jóval fiatal-  
abb emberek társaságában  
szerette látogatni a hegykör-  
nyéki vendéglőket.



Varga Mihályt kedden este, kilenc órakor becsajtották el a rendőrségről, minthogy azonban további kihallgatására, esetleg Zsurkuczczal való szembesítésére is szükség lehet.

ma reggel nyolc órára újból beidézték a rendőrségre.

Zsurkucz János egyelőre még a rendőrség foglya, szerdán, ha a kihallgatásokat befejezik, átkísérik az ügyészségre.

Orvosok körében a gyilkossággal kapcsolatban felmerült az a feltevés, hogy

Kiss Gyula kéjgyilkosság áldozata lett.

Nagyváradon az utóbbi időben hasonló kéjgyilkosság öt évvel ezelőtti történt, amikor a Bóné-kut közelében egy súlyosan megcsontkított kislány hullájára találtak. Nincs kizárva, hogy valami pszichikai aberráció következménye ez a bűntény. Ez az aberrált-ság előállhat megszokásból, adottságból és elmebetegségből.

Az ellen, hogy szadista követhette el a gyilkosságot, az a körülmény szól, hogy a szadizmus fontos színtörvénye az, hogy a szadista előember követi el a kegyetlenkedéseket. — A szexuális aberrációknak egy másik fajtája a hullacsonkítás, esetleg a fetisizmus, amiről Kiss Gyula esetében inkább lehet szó.

Az sincs kizárva, hogy a gyilkosságot valami homoszexuális egyén követhette el.

Orvosi vélemény szerint a szexuális elváltozásoknak fentemlített formái a legegyszerűbb emberek körében is előfordulhatnak. Hiszen a tudomány már régebben bebizonyította, hogy a legprimitívebb embereknél az öldöklés nem egyéb szexuális kielésnél. A rendőrség figyelmét természetesen ezek a körülmények sem kerültek ki és a nyomozás ezekre is kiterjed, mintahogy

ki kell terjednie arra is, vajon nem-e egyszerű elmezavarodott borzalmak cselekedetéről van-e szó.

Erdeklődtünk a várad elme-kórházban is, de ott egyetlen elmebeteg eltűnéséről sem tudnak.

A rejtélyes gyilkosságra tehát e pillanatban is még homály borul.

**ZONGORAK** részletfizetésre kaphatók „Sternberg“ n.él Bulevardul Regele Ferdinand No. 14. 1803

**Párisi női divat**  
**ujdonságaim**  
**megtekintése**  
**cellából kérem**  
**szíves**  
**látogatását**

**SZILÁGYI**  
Ferdinand király-ut 3. sz.

## A szerkesztő üzenetei

**Lunkasprie.** 1. Kérdezett kollégánk pályájának ama fordulójáról mi valóban nem emlékezhettünk meg, részint, mert hozzánk annyira közel áll, hogy ebben a lapban különösen festett volna akárcsak egy sor is; másrészt az illetőnek az a felfogása, hogy ez szimpla dátum és nem érdem — különben is teljesen magánügy. 2. Drb. szabadságát Olaszországban tölti és csak október elsején tér haza. 3. Megrendelheti a Nagyvárad Estilap kiadóhivatala útján.

**Zigotó.** Gróf László tudtunkkal e napokban jön haza.

**Helyszűke miatt több kérdés-kódónek legközelebb válaszolunk.**

## MOZI

— **Nanon.** A legszebb, minden várakozást kielégítő sikerrel mutatta be az Apolló mozgó legújabb slágerfilmjét, a Nanon-t. XIV. Lajos korában játszódik le a darab, amikor a fény, a pompa, a ragyogás töltötte be Franciaországot, amikor a szerettek valósággal törvényerőre emelkedtek. Ennek a kornak voltak kimagasló egyéniségei. Maintenance aszszony, Minon de L'Enclos stb., kik valósággal az ország ügyeit rendezték és ebben a korban élt a kis Nanon is, egy kis pórleány, kit igaz tiszta szerelme a trón zsámolyához emel fel, s kit a királyi kegy a grófnői címmel ruházott fel tiszta szerelmének dicsőítésére és jutalmazására. Eszterházy Ágnes grófnő a Nanon szerepét játssza. Sokszor látuk már ezt a bájos, gyönyörű asszonyt, mindenkor a legteljesebb illúzióval élvezték végig tökéletesen megjátszott szerepeit, de így, az egyéniségének teljesen megfelelő szerepben még nem volt módunk őt csodálni. Valósággal felmagasztosult abban a tiszta szerelemben, amely őt aztán a magasba, az arisztokrata körökbe sodorta. Mellette Harry Liedtke játssza a férfi főszerepet. Őt ismeri mindenki, kedvence a nőknek is, a férfiaknak is, amit kedves egyéniségével, lovas-gias készségével, bátor fellépésével és férfias szépségével váltott ki a közönségből. A darab péntekig marad műsoron. Kedvező időjárás esetén az Atlantic mozgó is tart előadást.

— **A Dorian-filmszínházban** ma, szerdán utoljára látható Honoré de Balzac, sokat olvasott regénye az „Örök tűz“. — Norma Talmadge, a bájos és népszerű amerikai filmszínésznő játssza a 8 felvonásos film főszerepét, melyben a férfi főszerepet a Pola Negri filmekből jól ismert Adolf Menjoux alakítja. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Jön: „Emberek és álarok“ Harri Piel legnagyobb szabású filmje.

A „Pénzvilág“ közgazdasági folyóirat az erdélyi és a bucaresti lapok mintájára előfizetői, hirdetői és olvasó közönségének megjutalmazása és a lap nagyobb mérvű terjeszkedése és propagandája céljából nagy anyagi áldozatokkal a folyó évben egy ingyenes sorsolási akciót rendez. Evégből a nagyobb hirdető és jól bevezetett kereskedő ügyfelei között bizonyos korlátozott számú és mennyiségű ingyenes nyermény sorsolási számot plessziroz azzal, hogy azokat nevezett kereskedők az ő vásárlóközönségük és vevők között ugyancsak ingyen és díjtalanul kiosszák. A kereskedő tehát a napilapokban megjelenő hirdetések és az ingyenes nyerményszámok kiosztása által nagyszámú vevőközönséget, a vevők ugyancsak ingyen nyerményekre jogosító számokat, a lap pedig az által, hogy bár nagyobb összegeket áldoz a nyerménnytárgyakra, nagyobb számú előfizetői, hirdetői és olvasóközönséget kap. Követelje tehát mindenki ajándék és ingyenes sorsolási számát, hogy a kir. közjegyző előtt megtartandó sorsolási akción résztvehessen, mert az 50.000 lei értékű női briliánsgyűrű főnyereményen kívül még több száz darab és nagyobb összegű nyerménnytárgyak is sorsolhatnak ki. Hozzájárulnak még az ingyenes nyermény és ajándékszámokhoz a régi előfizetőkön és hirdetőkön kívül azok is, akik újonnan lépnek be a „Pénzvilág“ előfizetői és hirdetői táborába, mely esetben is ingyen és portómentesen elküldi az illetőknek a kiadóhivatal az ajándék sorsszámokat. Külön az illető cégnél kifüggesztett hirdetőtáblák is jelzik azon kereskedők felsorolását, akiknél az ingyen nyermény és ajándék sorsszámok kaphatók.

### PERZSASZÖNYEGEK

részletfizetésre is kaphatók

**Sternbergné! Bulev. Regele Ferdinand (Rakóczi-ut) 14 1803**

Még e héten megnyílik a

## Világ-Áruház

Piața Unirii (Szt. László-tér. Sas-palota)

hol alkalma lesz a n. b. vevőközönségnek

**szövet, selyem, vászon és mindenféle mosóárut** a legolcsóbb árban beszerezni.

(Grünberger és Várnai cég volt helyiségében)

**Piața Unirii (Szt. László-tér) Sas-palota**

## NYILTÉR

### Autójárat Nagyszalontával

Fél 12 órakor indul Alexandrii (Teleki) cárol az autobus szalontára, vissza indul 7 óra 15 perckor. Menetidő 1 óra. Személyenként 80 Le. Jegyeket a Hegedűs lapiroda árusít. Tel.

**Tábla-ablaküvegek** asztalo»oknak és építészeknek nagyon olcsón szállítunk.

**GYARI LERAKAT!** Kartelen kívüli árak!

**FRATII KOMLOS TEST**

Oradea-Mare—Nagyvárad Str. N. Iorga (Zöldfa-u.) 13

Telefon 372.

### Nógrádi József

angol és francia uriszabó Bul. Reg. Ferdinand (Rakóczi-ut) 10. Kizárólag csak angol anyagból dolgozik. 1960

### Iskolatáskák

Farkas-Arany Nic. Iorga

**MEGNYILT** újonnan a

**Leikovits Herm**  
**Rekord kalap**

cipő, kalap, fehérnemű-üzlet Str. Nic. Iorga (v. Zöldfa-Komlós-ház

Szolid kiszolgálás. Olcsó

**Ridikulók** FARKAS-Arany Nic. Iorga



## Blaha Lujza 75 esztendő

A váradí fabódé 50 év előtti csillaga

Blaháné, helyesen Blaha, tegnap, szeptember 9-én be életének 75-ik esztendőt, Rimaszombatban szünetelt. Családi neve Reindl; az ő honvéd volt a magyar szabadságharcban. Nyolc évesen Kőlcsei Lujza néven lett felölösör a győri színházban. És azóta... Kárpis tehetsége a dicsőség útjain röpitgette a világtanságba. A magyar családlogánya ma hetven éves. És ezt a magas életkorát annyira, régi szépségével, üde nyomaival jönni, a kivételes szellemek között érte meg.

Blaha Lujza színészhíresapjától, Reindl Sándoról, aki Váradra színházkedvelt. Egykori szépsége viszont anyai örök. Még mint gyermek lényegre, anyjának mártírje utáni nevével, mint Blaha Lujza, Győrtől. Nemcsak a budai népszínházban próbálkozott, az akkor hírhedt, fekete-hajú kisakinek istenadta színjátékosságát és énekművészetét. Azonban már akkor is felismerték a megismerkedéséért, aki karmesterrel, akivel a hangjának rendszeresítését.

A következő évben férjhez ment Váradra, ahol Áradí Gerő igazgatta a színházat. A fabódében lepett napokon át, s Nagyvárad színházának aranykora az idő, amikor Blaha Lujza volt a promadonnája. Tíz év múlva már mint országos művész, újból vendégszerepelt Váradon egyik legismertebb szerepében, a „Csokonai vőlegény”-ben. Az akkor Várad nagy szeretettel fogadta és lelkes ünneplésben részesítette. Azóta, hogy Blaha Lujza nem volt.

A művész-pár 1869-ben Budapesten kötött házasságot, s Blaháné meghalt. Blaháné 1872-ben Pestre, a Nemzeti Színházhoz, ahol csakhamar az első kedvence lett, mint a Nemzeti Színház tagja, már csak kis alkalmakkor szerepelt. Lujza legnagyobb sikerét Cornevillei harangok, az a Tót leány, a Piroskány, a Falu rossza, a Koronázta fejét, amikor a színházban fellépett. Ezt a szerepet már egyenesen az ő iránták.

Blaháné 75 éves születésnapján Budapesti távirati üzenet — tegnap ünnepelt Budapest. Gudenfinger, a német földművelő, színházi küldöttségének élén jött az agg művész. A magyar főváros sze-

rencsekívánatait Schuller főjegyző tolmácsolta. Gömör vármegye és a budapesti Gömöri Kör, valamint a kecskeméti leányok szintén küldöttséggel képviseltették magukat. Este a pesti cigányzenészek Sáray Elemér operaténnyel szerénadot adtak Blaháné-

nak. A pesti cigányzenekarok muzsikája mellett Hegyi Anna énekelte el a nemzet csalogányának legszebb dalait. Az ünneplésből természetesen a művész-ermeteg ismerőse és tisztelője is kivette részét, akik valósággal virágerdőt varázsoltak tegnap Blaha Lujza lakására. Az ünneplés könnyekig meghatott mindenkit.

## Egy biharmegyei falu népe Regman prefektus közbenjárását kérte

Eléggedellen parasztok gyűlése a váradí prefektura előtt

Románszentmiklós biharmegyei község román népe mintegy száztagu küldöttséggel járult ma dr. Regman Miklós prefektus elé és előadta az agrárreformmal kapcsolatos panaszait. Szentmiklóson ugyanis a földművelők nem kaptak földet az agrárreform során — ellenben megvásárolták és maguk között felosztották Schwartz Gyula otáni földbirtokosnak a vármegyei agrárbizottság által mentesí-

tett birtokait. Jött azonban a legfőbb fórum: a Comitetul Agrara és a birtokot kisajátította, úgy, hogy a parasztok két szék közül a pad alá kerültek. A pénzük is elveszett, meg a földjüket is elvették. A váradí prefektura előtt ma valóságos népgyűlésen tárgyalták az esetet, majd a prefektus elé mentek és őt kérték fel, hogy járjon közre érdekeik megvédésében.

## Viviani halála

Meghalt Franciaország háborús miniszterelnöke

(Az Estilap eredeti távirata.) Párisból jelenti a Havas-ügynökség: Viviani volt francia miniszterelnök meg halt.

A világháború kitörésekor Viviani volt Franciaország miniszterelnöke. Ő látta el ugyanakkor a külügyminiszteri tárcát is. A nagyhatalmak részéről nem jelentéktelen szerepe volt a háború megindulásakor annak a megállapodásnak, amely Viviani és Izvolszky, akkori orosz külügyminiszter között létrejött. A számítások azonban első percben csalódot hoztak, mert a német előnyomulás már Páris fenyegette, s Viviani kormánya már Bordeauxba menekült, amikor a marneui csatában Joffre megtörte a német offenzívát.

Viviani egyébként a szocializmus radikális harcosából lett háborús miniszter.

1863. november 8-án született Sidi-bel-Abbés-ban, Algériában. Jogot tanult és 1887-ben Párisba költözött, ahol ügyvédi irodát nyitott. 1893-ban Páris városának képviselője lett a szocialisták listáján. Nem sokkal utóbb átvette a Petite République szerkesztését és olyan élesen hadakozott, hogy egész sor politikai ügybe bonyolódott bele. 1899-ben a Dreyfuss-ügy által lehetetlenné vált Waldeck-Rousseau-kormányt az ő előretörése döntötte le. Befolyása a francia kamarában mindinkább fokozódott. Majd átvette a Lanterne politikai vezetését és e minőségében erőlyes harcot vívott a szocialista és köztársasági eszmék ellenzói ellen. 1902-ben megvált a laptól és ettől kezdve pályája mind jobban hozzásimult az uralkodó kormányzati rendszerhez. A kamara 1906-ban óriási többséggel új munkaügyi tárcát állított be a kormányba és ezt a tárcát Viviani kapta meg. 1909. július 24-én Briand kormányában ismét munkaügyi miniszter lett, de a következő évben a kormány újjászervezésénél visszalépett. 1914. júniusában a Doumergue-kormány visszalépése után ő kapott megbízást kormányalakításra. Ez a kísérlet nem sikerült. Ribot alakított kormányt, amely azonban egy napra szerezte meg a megbízást. Utána

ismét Viviani próbálkozott, ez alkalommal sikeresen.

A háború későbbi folyamán a Ribot-kormányban volt igazságügyminiszter.

Társamtól való elválásom folytán a

**Merkur  
Áruház  
megszűnik.**

Mostani helyiségemben csak november hó 1-ig maradhatok, minél fogva kénytelen vagyok

**október 31-ig  
nagy tömeg  
harisnya,  
kezttyű, sokni  
és rövidárukat**

minden elfogadható  
olcsó árban  
eladni.

1505

Kérem raktáramat megtekinteni és az alkalmi árakról meggyőződést szerezni!

Berendezést egészben vagy darabonként eladom.

**Jakab Sam.**  
Bul. Regele Ferd. No 5.

Kérem a címre ügyelni.

## HIREK

\* Várad a városok kongresszusán. E hó 13-án kezdődik Kisenevben a romániai városok országos kongresszusa, amelyen Nagyvárad városát dr. Bucico Koriolán és Benedek Aladár pénzügyi tanácsos fogják képviselni. A városok kongresszusával egyidőben nyílik meg a mérnökök országos kongresszusa is, amelyen Kőszeghy József főmérnök vesz részt Nagyváradról. A kiküldöttek csütörtök délután utaznak a kongresszusra.

\* Benedek Elek Nagyváradon. Benedek Elek, a magyar gyermekmesék drága Nagyapója, az erdélyi irodalom nesztora ma Váradra érkezett, ahol P. Gulácsy Irán a kiváló irónő vendége.

\* Diákmenza a váradí kioszkból. A tanács ma délbén Bucico Koriolán polgármester elnökletével ülést tartott. Az ülésen Tatu gazdasági tanácsos ismertette a Parcul Traian (Széchenyi-téri) kioszk ügyét, amely szeptember 8-án a városi tanács tulajdonába ment át. A gazdasági tanácsos azt javasolta, hogy az épületet a város bocsássa diákmenza céljaira a váradí jogakadémiai diákságnak rendelkezésére. Lapunk zártakor az ülés folyik.

\* A lakásbérlők szövetségének választmánya holnap szeptember hó 10-én, csütörtökön délután 6 órakor ülést tart. A tárgysorozaton a titkári jelentésen kívül az előterjesztendő program megvitatása szerepel. A választmányi tagokat, akiknek címére a meghívók már elküldetk, ezután is kéri a vezetőség, teljes számban való megjelenésre.

\* A polgármester háza. Ilyen cím alatt legutóbb megírtuk, hogy dr. Bucico Koriolán polgármester a rekviáló bizottságtól Porumbului (Péter)-utca 9. számú házának fölmentését kérte. Ugyanakkor közöltük azt is, hogy a bizottság a fölmentést csupán arra az esetre adta meg, ha a mostani lakók, akik köztisztviselők, elköltöznének. A helyzet viszont az, hogy a bizottság teljesítette a kérést, arra való tekintettel, hogy a polgármester a házában Magyarországról menekült román családtagjait akarja elhelyezni, akik öt éve pusztán laknak és akiknek gyermekeik iskoláztatása érdekében kell a városban lakniok.

\* Jogerőssé vált a Kispipa-vendéglő gazdájának az árdragítás vádjára alóli felmentése. Emlékeztet az az árdragítási pör, amely Butoiu közigazgatási inspektor feljelentésére indult meg Czipóth Ferenc, a Kispipa-vendéglő gazdájára, azért, mert Czipóth egy csirkéért 90 lejt számított. A járásbíró tudvalevően felmentette Czipóthot az árdragítás vádjáról, megküldve az ítéletet az ügyészségnek, hogy az megtegye megjegyzéseit. Az ügyészség ma küldte vissza az aktát a járásbíróra, azzal, hogy a felmentő ítélet tudomásul veszi. Ezzel a felmentés jogerőssé is vált.



# APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó közlési díja

4

lei

A legkisebb  
apró  
hirdetés  
lei

Özv. Feldmann Mártonné, Str. Vlahuta (Szent János-utca) 30. ajánlja elsőrendű női, leány és fiú szalonját. 547

## LEVELEZÉS

ELVALT, intelligens férfi vagyok. Abban a korban, amikor komolyan gondol az ember elmúlt boldogságra, letűnt szépségekre és erőre érez, hogy mindezt visszavarázsolja egy édes nő oldalán. Asszony legyen. Karcsu, szőke, intelligens és odaadó. Talán megtaláljuk egymást. Irjon a kiadóba. Háttha mégis cimen, de csak komoly levélre reflektálok. 171

PI—STA. Levél megjött, részletes híradást várjuk: hogy vagy, hogy tetszik, hogy mulatsz? Öregkekhez átruccanj, főzéssel csinján, kislányok kimélni. Lapot küldik Sz.-éknak üdv. Szervusz. 169

KÉT hű barátnő igaz barátságot kötne két abszolút uriemberrel. Jelige „Egyik szép a másik okos.”

**Gyermekkocsik** Székényei, Plata Unirii 16.

## LAKÁS

LAKASCERE: Fő-utcán II-ik emeleten levő fürdőszoba 4 szobás lakásomat elcserelném csekély ráfizetéssel a városban bárhol levő hivatali helyiségnek megfelelő földszintes 4 szobáért. Ajánlatokat kérem Hegedüs Hirlapirodába „Hivatal jeligére. 244

EGY szoba, konyha és mellékhelyiségekkel álló lakást keresek az Egyesülési-tér közelében. Címeket a Sonnenfeld-nyomda portájához kérek. Ny

EGY szoba, konyha mellékhelyiségekkel, butorral vagy anélkül lelépésért átadó. Galamb-utca 11. 142

BUTOROZOTT szoba kosztal vagy anélkül kiadó. Strada A. D. Xenopol (Lakatos-utca) 17. 1. ajtó. 252

KÜLÖNBEJARATU utcai butorozott szobát keresek, közel a központhoz. Címet a Royal cassához. 256

PIATA Mihail Viteazul (Nagy-piac-tér) 10. alatt szép nagy pin-rehelyiség kiadó, tudakozódni Feldheim Testvéreknel. 272

BEKÖLTÖZHETŐ modern 3 szobás hálós ház, Calea Dorobantilor (Rulikovszky-ut) elején eladó. Cím kiadóban. 275

IRODANAK, üzemenk való 100 négyzetméter helyiség és boros pincék, Mária királyné (Bémer) téren azonnal kiadó. Cím kiadóba. 276

EGY vagy 2 szobás lakást esetleg butorozott szobát kis családnak keresek. Cím a Hegedüs Hirlapirodában.

## ALKALMAZÁS

TISZTESSÉGES nő román, német, magyar nyelvtudással gyermekek mellé ajánlkozik. Címeket Hegedüs Hirlapirodába kér. 231

IRODAI tisztviselő, regátbeli román, állást keres. Címet a Hegedüs Hirlapirodába kér. 243

ZONGORA órákat adok kezdőknek. Ugyanott gyakorolni is lehet. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 38

PÉNZTAROS kisasszonyt, ki románul tud, felvesz az Angyal drogéria. 249 250

SUCHE zu meine mdreijährigen Mädchen junges deutsches Fräulein, Czitter Mészáros-gasse. 251

MUNKASLANYOK felvételnek a Fésűgyárba, Str. 20 Aprilie (Kolozsvári-utca) 125. 257

NÉMET vagy magyar kisasszony esetleg bejáró felvétetik. Jelentkezni dr. Konrad, Strada Alexandri (Teleki-utca) 6. 261

KINDERFRAULEIN zu zweijährigen Buben gesucht, Sonnenwirth, Strada Avram Jancu (Kosuth-utca) 13. 267

15—16 éves leány mindenek felvétetik, Starrak, Strada Delavrancea (Ritoók Zsigmond-utca) 6. 274

SZAKKÉPZETT vaskereskedő segéd felvétetik. Lichtmann Jenő, Strada Astra (Gilányi-utca) 6. 274

ÜGYES ember, aki üvegáru csomagoláshoz ért, felvétetik. Cím a Hegedüs Hirlapirodában. 277

TANULÓK fizetéssel felvétetik. Florenz mérleggyár, Strada Astra (Gilányi-utca) 6. 273

## ADÁS-VÉTEL

FRANCIA könyveket megvételre keresek. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 143

EGY teljesen jókarban levő télikabát plüss bélelssel eladó. Megtekinthető egész nap Gerhardt és fia szabónál. 228

KERESEK megvételre egy 10—12 HP. stabil benzínmotort, egy 40 amperes dinamót. Ajánlatok Stern, Strada General Mosoiu (Mezey Mihály-utca) 1. 226

GYÖNYÖRŰ mintájú goblein olcsón eladó. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 239

ELADÓ jókarban levő gyermek-kocsi. Strada Densusianu (Jókai-utca) 18. Engel. 259

VITÉZ Mihály (Nagy-piac) téri templomban 2 nő és 2 férfi ülés örök áron eladó. Strada Vlahuta (Szent János-utca) 31. 560

DRASCHE Lázár: Éva kis keze. Beniczky: Ahol a cipő szorít című könyveket megvételre keresem. Cím a Hegedüs Hirlapirodában. 245

FÉRFI télikabát, felöltő és öltöny eladó. Aradi-ut 1. szám, 1. ajtó. 246

FELSŐ cipő varráshoz balkaros két sima és lyukaló gépek eladók. Róth Szeréna, Str. Eliade Radulescu (Pál-utca) 15. sz. 262

ELADÓ jutányos áron egy drb. fedeles hintó, egy darab Eszterházy kocsi, egy darab gyümölcs szállító-kocsi, egy darab tejes kocsi. Goga, Baross-utca 8. 268

VENNÉK feltétlenül tiszta, jókarban lévő konyha berendezést, esetleg spartdherddel együtt; ugyanott gyermek sportkocsi eladó. Ajánlatok: Silbermann Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 9. 269

EGY nagy kályha eladó. Textil-import, Strada Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 6. 271

## KÜLÖNFÉLÉK

GÉPAZSÚROZÁSI olcsón és szép kivitelben készít Erbstein, Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 28. Ny

TALALTATOTT 1 bőr pénztárca, igazolt tulajdonosa átveheti a Hegedüs Hirlapirodában.

**Elsőrendű varrólányokat felveszek**

**Masits szűcs**  
Str. Vlahuta (Szt. János-utca) 2.

**Fényképészeti cikkek**  
Ozv. Petri Arpádné

egregibb látszerész üzletében kaphatók. — Stepper cukrászda mellett. 1690 Bulevardul Regele Ferdinand 9.

**Beköltözhető magánház**  
sürgősen eladó.

1997

Cím a Hegedüs Hirlapirodában

## Gépazsurozást

géphimzést legszebben készítek. Strada Vlahuta 1912 huta (Szentjános-u. 29.

**Tűzőnőket,**

ragasztónőket, ügyes fehérvarrónőket, munkás asszonyokat állandóan felvesz a DERBY cipőgyár. Jelentkeznetni mindennap délután 11 órakor a gyár kapusánál. 1126

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.

## Fiatal

ügyes cipőkereskedősegéd felvesz a

**„DERBY”** cipőgyár  
Str. Avram Iancu 3. szám

OLVASSA EL A KÖVETKEZŐ KÖNYVEKET A HEGEDÜS HIRLAPIRODA KÖLCSÖNYVTÁRÁBÓL.

Berde Mária: Haláltánc élet sebzett, megfáradt ról szól ez a regény, mint a beteg fa, leszedték a leveleit az életből. A regény szereplője csak a nyúl áhítja az életből való csolódásért számú együvé egy svájci ház

Földi Mihály: Hamlet kisasszony. Akiben él vágy megismernie a és önmagát, nagy győsséggel és haszonnal hatja a Földi Mihály tes és értékes könyve. Harsányi Zsolt: Arany Az asszonyért lekövet zugság szimboluma az holló, egy hazugság melynek gyümölcse m lángoló, izzó, gyönyörű relem.

Lakatos László: Nehéz Egy sereg vidám kartréfát, jelenetet gyűjtö sze Lakatos László könyvében, hogy vill cikázó, csapódó szatir aztán szírványos derülő humorával meg tessé és elgondolkaszt vasóit.

x Ha elutazik, jegyét a Hegedüs Hirlapirodában vált

**Egy jó tanár**

1546—15

Az alkohol ártalmas a ségre. A tejvást az ember megújja, ezért főzőn gyakran tejeskávét. A fele „Enrilo” kávépótló hatjuk legjobban, mert takarítja a drága babkát „Enrilo” kiváló kávépótló tejjel keverjük, erős, ízű és igen tápláló reggeli kiadós oszonnát ad.

**Szörmeárunk** óriási választékban feltűnő olcsó árban **MASITS** szűcsüzletében Vlahuta (Sz. János-utca)